

MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

Yüz otuzbirinci Birleşim

4 . 9 . 1964 Cuma

İçindekiler

	Sayfa	Sayfa
1. — Geçen tutanak özeti	282:283	
2. — Yoklama	283	
3. — Başkanlık Divanının Genel Kurula sunuşları	283	
1. — Genelkurmay Başkanı Orgeneral Cevdet Sunay'ın, 30 Ağustos Zafer Bayramının 42 nci yıldönümü vesilesiyle Türk Silâhlı Kuvvetleri adına Başkanın şahsında milletvekillerine ve		
Millet Meclisi Başkanı Fuad Sirmen'in, şahsı ve milletvekilleri adına Türk Silâhlı Kuvvetlerine selâm ve tebriklerini bildiren karşılıklı telgrafları	283:284	
2. — Vazife ile yurt dışına gidecek olan Maliye Bakanı Ferid Melen'e Devlet Bakanı Nüvit Yetkin'in, vekillik etmesinin uygun görüldüğüne dair Cumhurbaşkanı tezkeresi (3/933)	284	
3. — A. P. Meclis Grup Başkanı İstanbul Milletvekili Mahmut Rıza Bertan, C. K. M. P. Meclis Grup Başkanvekili Sivas Milletvekili Cevad Od-yakmaz, Y. T. P. Meclis Grup Başkan-		
vekili Hatay Milletvekili Şekip İnal ve M. P. Meclis Başkanvekili Yozgat Milletvekili İsmail Hakkı Akdoğan'ın, Kıbrıs ve bununla ilgili dış politika konusunda grupların ve milletvekillerinin de mü-talâalarını söyleyebilmelerini temin ve Meclisimizin görüşünün belirlenmesi için bir genel görüşme açılması istemine dair müşterek önergesi (8/12)	284:288	
4. — Sorular ve Cevapları	288	
A) Yazılı sorular ve cevapları	288	
1. — Diyarbakır Milletvekili Adnan Aral'ın, 1963 malî yılı Tarım Vergisinin, bugün ortaya çıkan, kusurlarının gerçek sebebinin ne olduğuna ve gazyâğının se-bebolduğu vergi ziyayı miktarına dair soru önergesi ve Başbakan adına Maliye Bakanı Ferid Melen'in yazılı cevabı (7/422)	288:292	
2. — Mardin Milletvekili Mehmet Ali Arıkan'ın, Midyat'ta inşası mukarrer 30 okul binasının, herkesten habersiz, pazarlık suretiyle İlkeğitim Müdürünün amcazadesi olan bir zata, bir kararla ihale edildiğinin doğru olup olmadığına dair		

soru önergesi ve Millî Eğitim Bakanı İbrahim Öktem'in yazılı cevabı (7/503) 292:293

3. — Aydın Milletvekili Hilmi Aydın ger'in, Kıbrıs meselesini kökünden halletmek için, Güney - Doğu'da ve Trakya'da, kısmi seferberlik ilâmı konusunda ne düşünüldüğüne dair soru önergesi ve Başbakan adına Millî Savunma Bakanı İlhami Sancar'ın yazılı cevabı (7/510) 293:294

4. — Edirne Milletvekili Fahir Giritlioğlu'nun, Yüksekova ilçesi Oramar bucağında noksan bulunan okul ve öğretmen durumunun telâfisi için ne gibi tedbir düşünüldüğüne dair soru önergesi ve Millî Eğitim Bakanı İbrahim Öktem'in yazılı cevabı (7/512) 294:295

5. — Edirne Milletvekili Fahir Giritlioğlu'nun, İlkokul öğretmenleri öde-

neği Kanununun köylerde öğretmenlik yapan eğitimcilerde uygulanması suretiyle tabiiyetin gerekip gerekmediğine dair soru önergesi ve Millî Eğitim Bakanı İbrahim Öktem'in yazılı cevabı (7/513) 295:296

6. — İzmir Milletvekili Şinasi Osman'ın, Beden Eğitimi ve spor işlerini tedvire memur Devlet Bakanının, bölgecilik yaptığının ve taraf tuttuğunun biliniş bilinmediğine dair soru önergesi ve Başbakan adına Devlet Bakanı Malik Yo-laç'ın yazılı cevabı (7/521) 296:298

7. — Konya Milletvekili Kadircan Kaplı'nın, bir Boraks fabrikası kurulmasının düşünüldüğüne dair soru önergesi ve Başbakan adına Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Hüdaî Oral'ın yazılı cevabı (7/528) 298:300

1. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

İsparta Milletvekili Sadettin Bilgiç ve 124 arkadaşının Kıbrıs olaylarının son gelişmeleri ve bu husustaki görüşmelerin mahiyeti ve Hükümetin yönettiği politika hakkında Meclis üyelerine bilgi verilmesini sağlamak üzere Millet Meclisinin toplantıya çağırılmasına dair önergesi üzerine, Anayasamızın 83 nci maddesi uyarınca, Millet Meclisinin toplantıya çağırıldığı bildirilerek Birleşim açıldı.

Verilen önerge üzerine Kıbrıs semalarında vazife görürken şehit düşen Cengiz Topel ve diğer şehitlerimizin ruhlarını taziz için üç dakika saygı duruşu yapıldı.

A. P. Grubu Başkanı Mahmut Rıza Bertan'ın, bugünkü gündemin sadece «Hükümetçe yapılacak açıklama» dan ibaret olduğu, bu sebeple Meclis görüşmelerinin radyo ile naklen yayınlanacağı ilân olduğuna göre, Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu Kanununun 15 nci

maddesi gereğince bu naklen yayının mümkün bulunmadığı ve Başbakanlığın bu konu ile ilgili açıklamada bulunması hakkındaki önergesi okundu. Başbakanlıkça, bu görüşmelerle ilgili yayının ancak genel görüşmeye geçilmesi halinde parti grupları sözcülerinin konuşmalarının da yayınlanması şartıyla kabul olacağına radyo idaresine duyurulduğu ve bu yolda hareket olunacağına anlaşılmasından sonra yayın müsaadesinin verildiği bildirildi.

İsparta Milletvekili Sadettin Bilgiç ve 124 arkadaşının, Kıbrıs olaylarının son gelişmeleri ve bu husustaki görüşmelerin mahiyeti ve Hükümetin yönettiği politika hakkında Meclis üyelerinin bilgili kılınmasını sağlamak üzere Millet Meclisinin toplantıya çağırılmasına dair önergesinin okunduktan sonra, Başbakan İsmet İnönü, bu önergede belirtilen konularla ilgili geniş açıklamalarda bulundu.

M. Meclisi B : 131 4 . 9 . 1964 O : 1

A. P., C. K. M. P., Y. T. P. ve M. P. grupları Başkanlarının; Kıbrıs ve bununla ilgili dış politika konusunda bir genel görüşme açılmasına dair verdikleri önerenin gündeme alınıp alınmaması hususunun yarınki Birleşimde Genel Kurulun kararına sunulacağı bildirildi.
4 Eylül 1964 Cuma günü saat 15 te toplanıl-

mak üzere (saat 16,15 te) Birleşime son verildi.

Başkan
Fuad Sirmen

Kâtip
Yozgat
İsmet Kapısız

Kâtip
Samsun
İlyas Kılıç

B İ R İ N C İ O T U R U M

Açılma saati : 15,00

BAŞKAN — Başkanvekili Nurettin Ok

KÂTIPLER : İsmet Kapısız (Yozgat), İlyas Kılıç (Samsun)

BAŞKAN — Millet Meclisi birleşimini açıyorum.

2. — YOKLAMA

BAŞKAN — Yoklama yapılacaktır. Sayın üyeler lütfen beyaz düğmelere basımlar. Yoklama muamelesi başlamıştır.
(Yoklama yapıldı.)

BAŞKAN — Yoklama muamelesi bitmiştir. Müzakereler için gerekli çoğunluğumuz mevcuttur, müzakerelere başlıyoruz.

3. — BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — Genelkurmay Başkanı Orgeneral Cevdet Sunay'ın, 30 Ağustos Zafer Bayramının 42 nci yıldönümü vesilesiyle Türk Silâhlı Kuvvetleri adına Başkanın şahsında milletvekillerine ve

Millet Meclisi Başkanı Fuad Sirmen'in, şahsı ve milletvekilleri adına Türk Silâhlı Kuvvetlerine selâm ve tebriklerini bildiren karşılıklı telgrafları

BAŞKAN — Genelkurmay Başkanı tarafından, Millet Meclisi Başkanlığına yazılmış bir yazı vardır, onu okutuyorum.

Sayın Fuad Sirmen
Millet Meclisi Başkanı
Ankara

İstiklâl Savaşımızı, milletçe hakkımız olan kati neticeye ulaştırarak yeni ve modern Tür-

kiye Cumhuriyetinin doğuşuna parlak ufuklar açan 30 Ağustos Zafer Bayramının 42 nci yıl dönümünde Silâhlı Kuvvetlerimiz adına, sizin şahsınızda Millet Meclisinin sayın mensuplarına tebrik ve saygılarımı sunarım.

Cevdet Sunay
Orgeneral
Genelkurmay Başkanı

BAŞKAN — Yüce Meclisin bilgilerine sunulur. (Alkışlar)

Sayın Sirmen tarafından verilmiş bulunan cevabı okutuyorum.

Sayın Orgeneral
Cevdet Sunay
Genelkurmay Başkanı
Ankara

Zatiâlinizin ve şahsınızda şerefli tarihimizi

süslüyen geçmiş zaferlerin yaratıcısı, aziz Cumhuriyetimizin bekçisi ve vatan selâmetinin en kuvvetli teminatı olan Türk Silâhlı Kuvvetleri mensuplarının 30 Ağustos Zafer Bayramının 42 nci yıl dönümünü şahsım ve Millet Meclisi üyeleri adına en iyi dilekelerimle kutlar, saygılarımı sunarım.

Millet Meclisi Başkanı
Fuad Sirmen

BAŞKAN — Bilgilerinize sunulur.

2. — *Vazife ile yurt dışına gidecek olan Maliye Bakanı Ferid Melen'e Devlet Bakanı Nüvit Yetkin'in, vekillik etmesinin uygun görüldüğüne dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/933)*

BAŞKAN — Bir Cumhurbaşkanlığı tezkeresi vardır, onu okutuyorum.

Millet Meclisi Başkanlığına

Vazife ile yurt dışına gidecek olan Maliye Bakanı Ferid Melen'in dönüşüne kadar kendisine, Devlet Bakanı Nüvit Yetkin'in vekillik etmesinin, Başbakanın teklifi üzerine, uygun görülmüş olduğunu arz ederim.

Cumhurbaşkanı
Cemal Gürsel

BAŞKAN — Yüce Meclisin bilgilerine sunulur.

3. — *A. P. Meclis Grup Başkanı İstanbul Milletvekili Mahmut Rıza Bertan, C. K. M. P. Meclis Grup Başkanvekili Sivas Milletvekili Cevad Odyakmaz, Y. T. P. Meclis Grup Başkanvekili Hatay Milletvekili Şekip İnal ve M. P. Meclis Grup Başkanvekili Yozgat Milletvekili İsmail Hakkı Akdoğan'ın, Kıbrıs ve bununla ilgili dış politika konusundaki grupların ve milletvekillerinin de mütalâalarını söyliyebilmelelerini temin ve Meclisimizin görüşünün belirmesi için bir genel görüşme açılması istemine dair müşterek önergesi (8/12)*

BAŞKAN — Genel görüşme açılmasına mütedair önergeyi okutuyorum.

Millet Meclisi Başkanlığına

Kıbrıs ve bununla ilgili dış politika konusunda grupların ve milletvekillerinin de mütalâalarını söyliyebilmelelerini temin ve Meclisimi-

zin görüşümün belirmesi için bir genel görüşme açılmasını arz ve teklif ederiz.

A. P. Millet Meclisi C. K. M. P. Millet Meclisi
Grup Başkanı Grup Başkanvekili
Mahmut Rıza Bertan Cevad Odyakmaz
Y. T. P. Millet Meclisi M. P. Millet Meclisi
Grup Başkanvekili Grup Başkanvekili
Şekip İnal İsmail Hakkı Akdoğan
BAŞKAN — Sayın arkadaşlarım, genel görüşme açılmasına mütedair talebi okutmuş bulunmaktayım.

Anayasanın 89 ncu maddesine göre; «Önerge sahiplerinden biri ve parti grupları adına birer milletvekili söz hakkını haizdirler. Daha sonra da Hükümet adına Başbakan veya bir bakan konuşabilecektir.

Bu şekliyle şimdiye kadar Riyasete, Millet Partisi ve Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi grupları adına söz talebinde bulunulmuştur.

Sırayla, Millet Partisi Grubu adına Sayın İsmail Hakkı Akdoğan'a söz veriyorum.

Sayın Bertan, Adalet Partisi Grubu adına, Sayın İnal Yeni Türkiye Partisi Grubu adına söz istiyorlar.

M. P. MECLİS GRUPU ADINA İSMAİL HAKKI AKDOĞAN (Yozgat) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlar; sözlerime başlamadan evvel grupumuz adına hürmetlerimi sunar, hepimizi selâmlarım.

Muhterem arkadaşlar, hepimizce malûm olduğu üzere, Kıbrıs hâdisesinin, çok önemli bir safhaya girmiş olması üzerine Adalet Partisi tarafından verilen bir önerge ile Yüksek Meclisimiz tatili bırakarak toplanmış bulunmaktadır. Taktir üzerine Sayın Başbakanın izahatını dinledikten sonra da grupumuzun da iştirak ettiği dört imzalı bir taktirle bir genel görüşme teklifi yapılmış ve bugün de bu görüşmenin yapılarak yapılamaması hususunda bir karara varılmak üzere toplanmış bulunuyoruz. Toplantının ve olayın önemi ve gerekçesi üzerinde fazla durmayacağız. Yalnız bizi, bu önergeyi vermeye sevk eden sebep ve saikleri ve geçmiş bir olayı hatırlatmakla yetineceğiz.

Sayın Adalet Partisinin vermiş olduğu taktirin müzakeresi için takibedilecek usul hakkında görüşmek üzere Sayın Meclis Reisi tarafından Çarşamba günü Riyasette, grup başkanları bir toplantıya davet edildiler. Bu top-

lantıda beliren umumi kanaat, Tüzük gereğince Sayın Hükümetin vermiş olduğu izahattan sonra bu meselenin kapanmış kabul edilmesi, Meclisin yeniden tatile girmesi veya başka mevzularla ilgilenmesinin doğru olmayacağı ve Kıbrıs mevzuunda Hükümetten sonra grup sözcülerinin ve milletvekillerinin de bu mevzuda konuşmalarına imkân verilmesi lâzımgeldiği yolunda C. H. P., A. P., M. P., C. K. M. P. ve Y. T. Partileri mutabık kalmış durumdayız.

Bu hususu temin için muhtelif Tüzük ve Anayasa maddeleri gözden geçirildikten sonra orada bulunan bütün grup temsilcilerinin mutabakatı ile Meclis Riyasetine bir önerge verilmesi kararlaştırıldı ve bu önergeye de bütün partilerin imza koyması prensip itibariyle kabul edildi. Ancak hiçbirimiz böyle bir önergeye imza koymak için peşinen grupumuzdan izin almamış olduğumuzdan bu fikirde mutabık olduğumuzu, böyle bir önergenin verilmesi lâzımgeldiğini kabul ile bu hususta hazırlanacak önergeye imza koymak için gruplarımızdan mezu niyet almak istediğimizi bildirdik ve toplantı sona erdi.

Kanaatimizce takrire bütün gruplar imza koyacaktı. Sonradan öğrendiğimize göre Sayın Cumhuriyet Halkı Partisi Grup Başkanvekili takrire imza koymadılar. Bu koymayı da bu toplantı ve görüşmeyi arzu etmemekten ileri gelmeyip, sadece iktidarda bulunan bir partinin böyle bir önergeye imza koymasının zaruri olmadığı, usulüne uygun bulunmadığı yolundaki gerekçeyle imzalamamışlar. Hal böyle olunca Kıbrıs hâdisesi üzerinde bir genel görüşme açılması zaruretine tek mil partiler iltifat ettiklerine ve aleyhine de bir görüş bulunmadığına göre böyle bir görüşmenin yapılması gerekçesi üzerinde yüksek huzurlarımızı fazlaca işgal etmek niyetinde değiliz. Grupumuz adına takrire müspet oy vermenizi istirham ediyoruz. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — C. K. M. P. Grubu adına Sayın Cevad Odyakmaz, buyurun.

C. K. M. P. GRUPLU ADINA CEVAD ODYAKMAZ (Sivas) — Sayın Başkan, aziz arkadaşlar,

İç tüzük hükümlerine göre milletvekillerinin isteği üzerine hükümet tarafından verilen izahattan sonra o konu hakkında bir görüşme yap-

mak yolu kapalıdır. Bu yüzden sırf gruplara ve milletvekillerine Kıbrıs meselesi hakkında görüşlerini bildirebilmeleri için genel görüşme isteminde bulunmayı kararlaştırmış ve takriri hazırlamıştık.

Sayın Başbakan'ın dün verdiği izahat, ayrıca diğer yönlerden de bir genel görüşme yapmakta zarureti ortaya koymuştur.

Aylardır, hatta yıllardır, gençliği, basını, radyosu, partileri, politikacıları ve sorumlu devlet adamları marifetiyle devamlı bir heyecan altında tutulan Türk halkı, hâdiselerin son gelişmesi üzerine Hükümetin ve Yüce Meclisin görüşlerini öğrenmek sabırsızlığı içindedir.

Bizzat Yüce Meclis Hükümetin yaptıklarından ve yapmayı tasarladıklarından haberdar olmak ihtiyacını duymaktadır.

Bir genel görüşme belki bu isteklerin cevabı olacaktır.

Fakat bizzat genel görüşmenin asıl mühim sebepleri bunlar değildir.

Çok muhterem arkadaşlarım,

Bir millî hedef tesbite mecburuz. Bir Devlet için, bir millet için millî hedeften mahrumiyet, zayıf kaynağı olur. Eğer bugün Yunanistan dâvasını bizden daha iyi duyurmayı başarabilmiş ise, bunun sebebini dâvasının haklılığında değil, bir millî hedef tesbit etmiş olmasından ve ona sımsıkı bağlanmasında aramalıyız. Yunanistan için bu hedef Enosis'tir. Her hâdiseyi, her teklifi, her davranışı bu açıdan ele almakta ve bizzat bu mânada gözü kapalı değil, gözü açık olarak ve hedefi bir an kaybetmeden ilerlemektedir.

Bize geline :

Bir zamanlar Türkiye için Kıbrıs diye bir mesele yoktu, bu İngiltere'nin dahilî işi idi. Bir zamanlar Yeşil Ada bizimdi. Bir gün geldi ya taksim, ya ölümü ister olduk, daha sonraları yanyana veya iç içe yaşama, konfederasyon, federasyon derken Ada'nın bize bakan sivri ucunda kiracılık müzakereleri ve ilerleyen Enosis karşısında devamlı geriliyen bir Türk Hükümeti.

O halde millî hedefimiz ne olmalıdır? Taahhütlerimiz, mükellefiyetlerimiz, imkânlarımız, millî şeref ve haysiyetimiz ve nihayet millî

bekamız Türkiye için nasıl bir hedef tâyinine elverişlidir? Bunları açık açık konuşmalıyız.

Bu sebeple bir genel görüşme yapmak zaruretine kaaniiz.

Nihayet Türkiye'nin dış siyasetine temel yaptığı ittifaklar ve dostluklar bugün iflâs etmiş ve Türkiye dünyada kaderi ile başbaşa ve yalnız kalmıştır, her derdinin çaresini bizzat kendisi bulmak mecburiyetindedir. Her zamankinden daha çok millî birlik ve beraberliğe muhtaçtır. Aramızdaki her türlü kini, husumeti, dargınlığı kurgınlığı bir tarafa atarak iç huzuru sağlamak, partiler arasındaki mücadeleleri, ihtilâflı olduğumuz konuları terk ederek bu gâileden milletimizi haysiyetine ve varlığına hâlel gelmeden el birliği ile kurtarmak zorundayız.

Bunu nasıl yapabiliriz?

Bu bakımdan da bir genel görüşme yapmak uygun olacaktır, kanaatindeyiz.

C. K. M. Partisi olarak genel görüşmenin memleketimiz için hayırlı olacağına inanıyor ve Yüce Meclisten kabulünü istirham ediyoruz.

Saygılarımızla. (Alkışlar.)

BAŞKAN — Adalet Partisi Meclis Grubu adına Sayın Mahmut Rıza Bertan, buyurunuz.

A. P. MİLLET MECLİSİ GRUPU ADINA MAHMUT RIZA BERTAN (İstanbul) —

Muhterem Milletvekilleri, dünkü birleşimde Hükümet Başkanı Kıbrıs'la ilgili son inkişaf hakkında lüzum gördüğü ölçüde bir izahda bulunmuştur. Tüzük hükümleri Başbakanın izahatı sırasında aydınlığa kavuşması icabeden hususlara dair kendilerine sorular tevcih etmek imkânını bahşetmediği gibi konuşmayı zaruri gören Milletvekillerinin görüşlerini belirtmelerine de keza imkân vermediği aşikârdır.

Bütün Türkiye'nin her meseleden evvel meşgul olduğu bu konuda Hükümetin izahatı ile iktifa edilmesi, ne aziz milletimizi ve ne de onun sayın mümessillerini tatmin etmeyeceği tabiidir.

Bu sebeple grupların ve sayın Milletvekillerinin de mütalâalarını beyan etmelerine imkân vermek ve meseleyi enine boyuna müzakere edebilmek için Anayasanın 88 nci maddesinde derpiş edilen Genel görüşme müessesesine müracaat zarureti ortadadır. Bu görüşümüze Yüce Meclisin iştirak edeceğinden asla şüphemiz yoktur.

Genel görüşme açılması hususunda Yüce Meclisin vereceği karardan sonra asıl görüşlerimizi arz edeceğimizi beyanla Genel görüşme talebimizin iltifatınıza mazhar olmasını diler, A. P. Grubu adına hepinize saygılarımı sunarım. (Alkışlar.)

BAŞKAN — Y. T. P. Grubu adına buyurun Sayın Şekip İnal.

Y. T. P. GRUPU ADINA ŞEKİP İNAL (Hatay) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım, benden önce konuşan parti grubu sözcüsü hatip arkadaşlarım, Kıbrıs meselesinin ve politikasının genel görüşme ile huzuruza getirilmesi hususundaki mütalâalarını ifade ettiler. Ben de büyük nisbette bu mütalâalara katılıyorum. Yalnız bu genel görüşmeyi gerektiren sebeplere kısaca temas edeceğim ve Y. T. P. Grubunun bu genel görüşme isteğinin hangi gerekçeye dayandığını kısaca arz edeceğim.

Sayın Adalet Partisi Genel Başkanvekili Sadeddin Bilgiç ve arkadaşlarımın vermiş olduğu önergeyi grup başkanları hep beraber tetkik ettik. Bu önerge esas itibarıyla bugün yürürlükte bulunan İktüzüğümüz karşısında yalnız Hükümetin izahat vermesini icabettirecek bir sınır içinde idi. Halbuki Kıbrıs gibi önemli bir konuda yalnız Hükümetin vereceği izahat içerisinde kalınması gerek Türk efkârını gerekse Parlâmentomuzu tatmin edemeyeceği kanaatine vasil olduk. Başbakanın dün vermiş olduğu izahat bu kanaatimizi takviye etmiştir. Parlâmentomuzun ve Türk Milletinin aydınlanmasını icabettiren bâzi noktaların da geri kalmış olduğunu görmekteyiz.

Şu halde, İktüzük hükümlerinin bu şekilde sınırlandırıldığı ve Başbakanın izahatından sonra, kendilerine, milletvekillerinin veya parti sözcülerinin sual sorma imkânları dahi bulunmadığına göre veyahut da kendi mütalâalarını ifade etmek imkânı vermediğine göre, yegâne çare genel görüşme açılması yolunu bulmuş bulunuyoruz.

Bu suretle bütün partilerin sözcüleri ve milletvekillerimiz bu kürsüden Kıbrıs politikası ve Kıbrıs dâvamız hakkında ne düşündüklerini ve hangi istikamette bir politika takibedilmesi gerektiğini ifade edeceklerdir. Dışarıda şu veya bu şekilde yanlış anlamlara mahal kalmamak için bütün partilerin Kıbrıs politikası hakkındaki düşünce ve kanaatlerinin ve takibedilmesi gere-

ken politikanın nasıl olması lâzımgeldiği hususundaki görüşlerini bu kürsüden Türk Milletine açıklamış olması elbetteki Kıbrıs politikamızın ve hattâ dış politikamızın selâmeti bakımından fevkalâde faydalı olacağına kaani bulunmaktayız. Bu itibarla Kıbrıs meselesinin burada enine boyuna parti gruplarımız ve milletvekillerimiz tarafından ele alınarak kanaatlerinin izharını, Türk efkârının ve dünya efkârının aydınlatılması bakımından faydalı görüyoruz.

Bu sebeple Y. T. P. Grubu adına bu önergeye imza koymuş ve meselenin açıklanmasını istemiş bulunuyoruz. Hepinizi saygı ve hürmetlerimle selâmlarım. (Y. T. P. sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Kemalî Bayazıt, buyurunuz.

C. H. P. MECLİS GRUPU ADINA KEMALİ BAYAZIT (Maraş) — Kıbrıs meselesi gibi önemli millî bir dâvada elbetteki Hükümetin sadece izahat vermesi ile yetinmek doğru olamazdı. Grup sözcülerinin ve milletvekillerinin bu konudaki görüşlerinin Meclisimizde açıklanması lâzımdı. Tüzüğün, Hükümet izahat verdiği takdirde, milletvekilleri tarafından davet edilmişse, grup sözcülerinin ve milletvekillerinin görüşmesini mümkün kılmıyan hükmü karşısında Sayın Meclis Başkanı Riyasetinde, Grup başkanları olarak toplandığımız vakit bu görüşmeyi temin maksadiyle bir genel görüşme açılması teklifi, Cumhuriyet Halk Partisinin de katıldığı ve desteklediği bir fikir olmuştur.

Takrire imza koymayışımız, Hükümeti gruppumuzda daima murakabe etme imkânına sahip olduğumuzdan ve genel görüşme müessesesini bir murakabe müessesesi saydığımızdandır. Yoksa sayın diğer grupların fikirleriyle - genel görüşme açılması bahsinde - tamamen iştirak halindeyiz ve Cumhuriyet Halk Partisi de Yüksek Meclisten genel görüşme tavrının kabul edilmesini istirham eder.

Hürmetlerimle. («Bravo» sesleri, alkışlar.)

BAŞKAN — Sayın arkadaşlarım, parti grupları adına birer milletvekili konuşmuş bulunmaktadır. Bakanlar Kurulu adına Başbakan Yardımcısı Sayın Kemal Satır, buyurunuz.

DEVLET BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI KEMAL SATIR (Elâzığ) — Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; Adalet Par-

tisi mensubu arkadaşlarımızın Meclisi fevkalâde toplantıya çağırın önergelerine Hükümet muttali olur olmaz kendi arasında toplanmış ve İctüzüğümüzün âmir hükmü gereğince yalnız Hükümetin izahat vermesini ve ondan sonra milletvekillerinin konuşma imkânına sahibolamamasını, Kıbrıs gibi bir millî dâvada Türkiye Büyük Millet Meclisinin temayülünü ve direktifini ifade etmeden ayrılmasını bir noksan telâkki etmiş idi. Bunun için Hükümet evvelâ düşündü ki, bu tavrı okunup Hükümet izahat verdikten sonra Başbakan, Millet Meclisi Başkanından re'sen rica etsin, Pazartesi günü kendisi Hükümet olarak izahat versin ve ondan sonra grupların konuşmaları da imkân dâhiline girsin. Fakat mesele Millet Meclisinin temayüllerinin öğrenilmesi idi. Meclis Riyasetinin Başkanlığında gruplarımız toplanmışlar, ve bir genel görüşmenin, milletvekilleri ve grup sözcülerinin de konuşmalarına imkân sağlamayı istihdaf eden tavrı vermişlerdir. Şimdi gruplarımız, büyük bir vatan sevgisi ile, Kıbrıs millî dâvasının Millet Meclisi görüşünün tesbiti suretiyle, istikametinin daha parlak tâyin edilmesini derpiş etmişlerdir. Biz Hükümet olarak bu genel görüşmenin açılmasını rica ediyoruz ve en erken olarak Pazartesi günü Millet Meclisinin toplanmasını ve bir genel görüşme suretiyle Kıbrıs olayının aydınlığa kavuşmasını millî menfaatlerimiz bakımından hayırlı telâkki etmekteyiz. Saygılarımla. (Alkışlar.)

BAŞKAN — Sayın arkadaşlarım, Anayasamızın 89 ncu maddesine göre parti grupları adına birer milletvekili ve Bakanlar Kurulu adına da Sayın Başbakan Yardımcısı konuşmuş bulunmaktadır. Şimdi genel görüşme talebini Yüksek Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... İttifakla kabul edilmiştir.

REŞAT ÖZARDA (Aydın) — Söz istiyorum efendim.

BAŞKAN — Şimdi gündeme alınması kararıyla birlikte genel görüşmenin hangi gün yapılacağı da tesbit edileceğine göre Hükümet Pazartesi gününü münasip görmüştür. Anayasamızın 89 ncu maddesine göre genel görüşme talebinin karara bağlanıp gündeme alınmasından itibaren asgari iki gün geçmesi lâzımgelmektedir. Bu sebeple Pazartesi günü genel görüşme-

nin yapılması hususunu oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

REŞAT ÖZARDA (Aydın) — Söz istiyorum.

BAŞKAN — Müsaade buyurun. Sayın arkadaşlar, şimdiye kadar bâzı arkadaşlarımız genel görüşme talebinin kabul edilip gününün belli olmadığı bir zamanda söz istemiş bulunmaktadır. Genel görüşme talebi, Yüce Meclisin şu anda kararına iktiran etmiş bulunduğuna göre, söz talepleri, bu andan itibaren mesmûdür. («Sayın Başkan» sesleri)

Bir dakika, rica ederim. Bunların hepsini bir anda tesbit etmeğe imkân yoktur. Söz is-

tiyen arkadaşlar, şu andan itibaren, Kanunlar Müdürlüğüne müracaat ederek isimlerini yazdırabilirler. Lütfen, arkadaşlarımız Kanunlar Müdürlüğüne müracaat etmek suretiyle isimlerini, saatleri ve dakikaları ile birlikte, sıhhatli bir şekilde tesbit ettirsinler.

Millet Meclisinin bugünkü gündemi burada sona ermiştir. 7 Eylül 1964 Pazartesi günü saat 15,00 te toplanmak üzere Birleşimi kapatıyorum.

İyi günler efendim.

Kapanma saati : 15,30

4. — SORULAR VE CEVAPLAR

A — YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1. — *Diyarbakır Milletvekili Adnan Aral'ın, 1963 malî yılı Tarım Vergisinin, bugün ortaya çıkan, kusurlarının gerçek sebebinin ne olduğuna ve gaz yağının sebeb olduğu vergi ziyası miktarına dair soru önergesi ve Başbakan adına Maliye Bakanı Ferid Melen'in yazılı cevabı (7/422)*

Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıda yazılı suallerimin Başbakan tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâletlerinizi saygılarımla rica ederim.

Diyarbakır Milletvekili
Adnan Aral

Hükümet programınızda; milletçe karşısında bulunduğumuz meselelerin halledilmesinde gecikmenin ve cesaretle ele almamanın yarın yeni ve çözümlü güç meseleler doğuracağını beyan etmiş olarak reform zaruretini kabul ve taahhüdetmişiniz,

İlk adım olarak vergi reformunu ele alıp 17 . 1 . 1964 tarihinde radyoda yaptığımız (Türkiye'de geniş bir vergi kaybının bulunduğunu herkesin bilmesini isterim. Bunun Hazineye verdiği zarar her türlü tahminin üstünde olarak tesbit edilmiştir.. 1963 te büyük gayretle Tarım Vergisi koyduk. Bir başlangıç olarak 100 milyon lira

hesabettik. Alabildiğimiz 20 - 30 milyondur. Tarım alanını ciddi olarak vergi içine almadan adaleti yerine getirmek ve kaynak elde etmek mümkün değildir. Geçen yıl 5 bin lira varidat muafiyeti işletmeleri 5 bin liralık ortaklık haline getirmiştir. Bütün çiftçi gelirlerinde kendini ancak geçindirebilen kısım vergi dışındadır.) konuşma ile yeni vergi reformunun teorik ilkelerini ve mer'î mevzuatın kusurlarını millete duyurdunuz. Maliye Bakanınız ise 18 . 1 . 1964 tarihli basın toplantısında vergi reformunun ameli kısımlarını açıkladı.

1. Başbakan olarak 1963 yılında Tarım Gelir Vergisinden 100 milyon lira tahsil olunacağını umduğumuz halde katî olmamakla beraber 30 milyon tahsil edildiğini, 5 bin liralık varidat muafiyetinin işletmeleri 5 bin liralık ortaklıklar haline getirdiğinden şikâyet etmektesiniz. 1963 Tarım Gelir Vergisinin bugün ortaya çıkan kusurlarının gerçek sebebi nedir?

a) 1963 yılı mevzuatının kusuru varsa Maliye Bakanı olan zatın 1964 yılında hazırlanacak tasarımlarda aynı kusuru önliyecek güde olduğuna dair inancınızın mesnetleri nelerdir?

b) Mükellef kusurlu ise; Maliye Bakanı görevini neden yapmamıştır? Yapmasına ne gibi

engeller çıkmıştır, bu mâni sebepleri izale edecek tedbirleri neden zamanında almamıştır?

e) 1964 yılı Tarım Gelir Vergisi için tahmin edilmekte olan 200 milyon liranın düşünülen yeniliklere rağmen 1963 yılını başarı ile sonuçlandıramamış bir Maliye Bakanı ile tahsili nasıl ve ne şekilde mümkün olacaktır?

d) Vergi kaybını kesin olarak önlemeye kararlı olduğunuzu radyo konuşmanızda beyan etmenize karşılık Maliye Bakanınız zikri geçen basın toplantısında yaptığı konuşmada (Vergi artışının bir milyar liraya varması için 300 milyon lira vergi zıyaının önlenmesi lâzımdır. Bununla beraber 300 milyonluk istikrazı bütçeye her ihtimale karşı koyacağız.) demek suretiyle kalkınma programının gerçekleşmesi için bir milyar liralık yeni vergilerde 1/3 miktarında tahsilât güçlüğüne peşinen kabul etmektedir. 300 milyon lira istikrazla karşılanmak istendiğine göre vergi reformu noksan sayılmaz mı? Bu noksanlık milletçe karşısında olduğumuz meselelerin çözümünün yine yarına atılması olmaz mı?

2. Hükümet programında; vergi reformunda sosyal adalet çerçevesi içinde hareket edileceği, vergi yükünün dağılımını yükümlülerin ödeme güçlerine göre ayarlanacağını taahhüddettiniz.

17 . 1 . 1964 tarihli radyo konuşmanızda (geliri sabit olan vatandaş memur, subay, işçi vergisini tam olarak ödiyecek, vergisini namus borcu vatan borcu bilen vatandaş bunu rızasıyla ödiyecek bunların yanında bir zümre ise hem çok kazanacak hem ödiyemeyecek... Vatandaş vergi ödemeye en küçük memurun verdiği Gelir Vergisi hududundan başlayacaktır. Tabii kudreti arttıka ödeme nisbeti yürüyecektir.) şeklinde bu taahhüdünüzü teyidettiniz. Maliye Bakanınız zikri geçen basın toplantısında gaz yağına 14 kuruş zam yapılacağını buna sebep olarak da geçen yıl akar yakıtta yapılan zam ile fiyatlarda dengesizlik olduğunu düşük fiyatlı olan gaz yeğına motorin karıştırılarak kullanıldığını bu yüzden vergi zıya ile birlikte motorların tahribedildiğini ileri sürmektedir. Yılda istihlâk olunan 400 bin ton gaz yağının 50 bin tonunun kullanıldığı bakiye kısmının taşıt araçlarında kullanılarak yapılmış olan bu zammın dar gelirliyle her hangi bir zarar vermeyeceği ve böylece vergide sosyal adaletin çignenmeyeceği zımnen ifade olunmaktadır.

a) 1963 yılında gaz yağının sebep olduğu vergi zıya kaç milyon liradır? Buna ne zaman muttali olunmuştur, muttali olur - olmaz tedbir alınmış mıdır? Alınmışsa bu tedbirler nelerden ibarettir.

b) Gaz yağının motorin ile karıştırılmasından dolayı kaç motor tahribolmuştur, zarar miktarı nedir, buna ne zaman muttali olunmuştur, muttali olunur olunmaz alınan tedbir var mıdır, varsa nedir?

c) 50 bin ton gaz yağı köylerde kullanılmakta olduğu beyan edilmektedir. Bakiye 350 bin ton gaz yağı için de elektriği olmayan kasaba ve ilçelerde aydınlatma ile gaz ocağında yakıt olarak kullanılan miktar var mıdır? Varsa nedir, bu ihtiyaçlara büyük şehirlerin çevresini saran çoğu işçi ailelerinin oturduğu gecekondu sakinlerinin aynı seviyedeki ihtiyaç miktarı da eklenince motorlarda ne miktar karışık gazyağı kullanılmaktadır?

d) Gaza yapılan zam, geliri donmuş vatandaş bütçesine yük sayılacağına ve bu durumu ile sosyal adalete aykırı düşeceğine göre 1963 yılı vergi zıyaını önliyeememiş bulunmasından dolayı yeni reformların Maliye Bakanınızın cesaretle ve kifayyetle ele alıp yürütebileceğine inanıyoruz, ve beraber çalışmakta devam edecek mısınız?

T. C.

Maliye Bakanlığı
Gelirler G. Müdürlüğü
Sayı: 2193 - 1259/26032

1 . 7 . 1964

Konu : Diyarbakır Milletvekili Adnan Aral'ın önermesine verilen cevap hak.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına
İlgi : 28 . 1 . 1964 tarih ve 7 - 422. 8010 - 44671 sayılı yazınız.

Diyarbakır Milletvekili Adnan Aral tarafından Başbakanlığa yöneltilen yazılı soru önermesine Başbakanlığın tensibi üzerine tarafımdan Başbakan adına verilen cevap ilişik olarak sunulmuştur.

Arz olunur.

Başbakan Adına
Maliye Bakanı
Ferid Melen

Diyarbakır Milletvekili Sayın Adnan Aral'ın cevaplandırılmasını istediği sorular ve bun-

ların cevapları aşağıda arz olunmuştur :

I. Sorular :

1. 1963 Tarım gelir vergisinin bugün ortaya çıkan kusurlarının gerçek sebebi nedir?

2. 1963 yılı mevzuatı kusurlu ise, bu kusurları aynı Maliye Bakanının önliyeceğine dair inancın mesnetleri nelerdir?

3. Mükellef kusurlu ise, neden Maliye Bakanı gerekli tedbirleri zamanında almamıştır.

4. 1964 bütçesinde tahmin edilen 200 milyon tarım vergisinin bu konuda evvelce muvafak olamamış Maliye Bakanınca nasıl tahakkukuna imkân görülmektedir.

5. Maliye Bakanı basın toplantısında «1964 için 300 milyon liralık vergi zıyanının önlenmesi lâzımdır.» dedikten sonra her ihtimale karşı 300 milyonluk istikrazı bütçeye koyduğundan bahsetmektedir ki bu hal 1 milyar liralık yeni vergilerin 1/3 ünün peşinen tahsil edilemeyeceğini kabul etmek değil midir?

6. 1963 yılında gaz yağının sebeb olduğu vergi zıyayı kaç milyon liradır. Muttali olunur olunmaz tedbir alınmış mıdır. Bu tedbirler nelerdir?

7. Gaz yağının motorin ile karıştırılmasından dolayı kaç motor tahrip olmuştur. Zarar miktarı nedir. Ne tedbir alınmıştır?

8. Köyler dışında elektiği olmıyan kasabalarda ve büyük şehirleri saran gecekondualarda gaz yağı aydınlatma ve gazocaklarında ısıtmada kullanıldığına göre bu yerlerdeki istihlakden sonra geri kalan miktar nedir ve bunun ne kadarı motorlara karıştırılmaktadır?

II. Cevaplar :

1. Zirai kazançların 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile vergi konusuna alındığı malumdur. Bu kanunda vergiden muaf çiftçileri tâyin eden ölçülerin çok dar tutulduğu ileri sürülerek, bunlarla ilgili hükümlerin tatbiki 28.2.1962 tarihli ve 35 sayılı Kanunla tehir olunmuştur.

Sözü edilen ölçüler üzerinde Bakanlıkça yapılan çalışmalar sonunda hazırlanmış olan tasarı Hükümetçe Büyük Meclise sunulmuş ve 19 . 2 . 1963 tarihinde 202 sayı ile kanunlaşmıştır.

Sözü geçen kanunda yer alan ölçüler, Hükümet tasarısında teklif olunan ölçülere nazaran bir hayli yükseltilmiştir. Bunun bir sonucu olarak, gelir verigisine girecek olan mükellef sayısı önemli miktarda azalmış ve dolayısıyla, zirai

kazançlardan yapılan tahsilât tahminlerin çok altına düşmüştür.

Bu tahminin gerçekleşmemesinde 202 sayılı Kanundaki kusurlardan doğma diğer başlıca âmilleri şu şekilde zikredebiliriz :

— Kanunda safi zirai kazançlar için sınırsız olarak 5 000 liralık istisna tanınması,

— Zirai kazançlar uygulanacak götürü gider emsalinin asgari bir had (% 70) ile sınırlanması,

— Vergiye giren çiftçilere ilk yıl için hiçbir ceza müeyyidesi kabul edilmemesi,

— Gelirin suni ortaklıklar teşkili suretiyle parçalanmasına imkân vermesi,

— 1961 takvim yılında elde edilen zirai kazançların vergi dışı bırakılması,

Yukarıdaki sebeplerden başka, çiftçilerin kanun hükümlerini henüz iyice öğrenememeleri yüzünden, tahsili umulan vergi miktarı, eksilmiş, ziraat alanına ait istatistik bilgilerin hemen hiç denecek derecede olması, da, tahminin hatalı sonuç vermesinde ayrıca âmil olmuştur.

2. Maliye Bakanlığı, 202 sayılı Kanun hükümlerinin ve özellikle zirai kazançlarla ilgili bulunanlarının gerek mükellefler ve gerek tabikâtçı memurlar tarafından iyice anlaşılıp öğrenilmesini sağlamak için her türlü imkân ve çareleri kullanmıştır. Bu maksatla, seri halinde genel tebliğler ve tamimler hazırlanmış, herkesin okuyup anlayabileceği broşürler bastırılıp yayımlanmış, il ve ilçelerde danışma büroları teşkil edilmiş yetkili memurlarca mahallerinde, kurslar ve radyolarda devamlı konuşmalar tertip olunmuştur.

Bütün bu çaba ve çalışmaların daha çok ve büyük ölçüde ertesi yıllarda semere ve sonuç vereceği muhakkaktır. Muhakkak olan bir şey daha varsa, mevcut hükümlerde vergi hasılatını azaltacak ve bir yandan da mükellefiyette adaleti sağlayacak değişikliklerin yapılması zaruretidir. Meri hükümler olduğu gibi bırakılırsa, ödeme gücüne sahip mükelleflerin önemli bir kısmını mükellefiyet dışı kalması ve bunun yukarıki sakıncaları doğurması tabii bulunmaktadır.

Bu hususları göz önünde bulunduran Bakanlık, 365 sayılı Kanunla, zirai kazançların ortaklık teşkili suretiyle dağılmasını önlemiş, öte yandan bu kere Büyük Meclise kabul edilmiş bu-

lunan 484 sayılı kanunla 202 sayılı kanundaki istisna ve muafıklar belli oran dâhilinde daraltılmıştır.

Bu kanunun uygulanması ile tarım kazançları üzerinden vergi verecek olan mükellef sayısının 40 bin ve bunlardan alınması gereken vergi hasılatının 100 milyon civarında olacağı tahmin edilmektedir.

Şüphesiz bildirilen bu rakamlar tahmine dayanmaktadır. Tahminlerin ise, genellikle tam ve kesin olarak gerçekleşmesi beklenemez. Maksat, tahmin olunan miktarlara yaklaşabilmektedir.

Böylece önerenin 1 - 5 soruları cevaplanmış bulunmaktadır.

3. Önerenin 6 ncı sorusu gazyağın 1963 yılında sebeb olduğu vergi ziyatı hakkındadır.

Ortada, vergi ziyatı şeklinde tavsif edilecek her hangi bir olay mevcut değildir. Ancak, gazın fiyatındaki düşüklük yüzünden motorine karıştırılmak suretiyle bir kısım motorin yerine gaz kullanılmış olması bahis konusudur. Böylece, nakil vasıtası sahipleri, motorine ait verginin ödenmesinden kaçınmış bulunmaktadırlar.

Bu şekilde motorine karıştırılan gazın miktarını, yıllık gaz sarfiyatlarının seyrinden istihracetmek bir dereceye kadar mümkün olabilmektedir.

Motorine 1963 te zam yapılarak, gaz fiyatının düşük seviyede bırakılmasıyla, bu zammın yapıldığı 1963 yılında gaz istihlâkında, diğer yıllardakine nazaran anormal bir artış görülmektedir.

Yıllar	Gazyağı İstihsalı Ton	Bir önceki yıla göre artış (Ton)	Yüzdesi
1960	336 756	—	—
1961	363 427	26 671	% 7,3
1962	397 911	34 484	% 8,6
1963	449 004	51 093	%12,8

Gaz sarfiyatının 1963 yılındaki bu anormal artışını, başkaca bir âmil bulunmadığına göre, petrol şirketlerinin sakıncalarını bayilerine tamim ettiği ve plânlama teşkilâtının umumi hal aldığı kabul ettiği motorine gaz karıştırılması olayına izafe etmek lâzımgelir. Bu noktadan hareket olunmak suretiyle yapılan tahmini hesapla, 1963 yılında motorine karıştırılan gazın

15 - 20 bin ton civarında olduğu ifade edilebilir.

Bu miktar motorin yerine gaz kullanılmak suretiyle, aynı miktara ait motorindeki vergi fazlalığı kadar bir varidattan mahrum kalındığı tahmin olunabilir. Ancak, motorine gaz karıştırılması dolayısıyla ortaya çıkan bu nevi bir vergi kaybı için Maliyeye takibat yapılması ve tedbir alınması tabiatıyla bahis konusu olamaz.

Bu durumun, bayilerin, kontrolü suretiyle önlenmesi bir fikir olarak hatıra gelebilirse de, tatbikinin imkânsız derecede güç olduğunda şüphe yoktur.

Nitekim Devlet Plânlama Teşkilâtı, böyle bir karıştırmayı önlemenin yegâne çaresi olarak, gaz fiyatının artırılmasını tavsiye etmektedir.

Fiyat artırımını, verginin yükseltilmesi şeklinde ve kanun tadilatı yolu ile olacağından, bu konuda Gider Vergileri Kanununda değişiklik yapılmasına dair tasarı hazırlanarak Büyük Millet Meclisine sunulmuştur.

4. Motorin ve gazyağı fiyatları arasında vergiden mütevellit motorin aleyhine olan dengezsizlik gazyağının motorine karıştırılmasına yol açmaktadır. Dizel motorlarında bu karışık yakıtın tahribat yaptığı bir gerçektir. Bu konudaki teknik incelemeler sonunda, «motorine nazaran daha hafif yakıt olan gazyağının motorine karıştırılmasıyla karışık yakıtın daha çabuk buharlaşacağı ve alevlenme noktasının ve dolayısıyla motorinin setan sayısı (Düzgün yanma ölçüsü) nün düşeceği, bu anormal yanmanın ise dizel motorunda aşırı bir vuruş hâsıl edeceği ve bu vuruşunun, motorün çekme gücünü ve ömrünü azaltacağı tesbit edilmiştir. Bu duruma gelmiş motorların adedinin tesbit edilmesine imkân yoktur. Zira, karışık yakıt satmış veya kullanmış şahısların bunu açıklamaları beklenebilir.

5. Memleketimizdeki gaz yağının hangi sahalarında ne miktarla istihlâk edildiğine dair bir istatistik mevcut değildir. Yapılan hesaplar tahmine dayanmaktadır.

Sayın Milletvekilinin aynı konudaki 27.1.1964 tarihli yazılı önergesine verilen cevabın III - 5 kısmında bu tahmin hesapları açıklanmış bulunmaktadır.

Motorine karıştırılan gaz miktarına ait tahminin sonuçları, yukarıda (3 bölüm) gösterilmiş bulunmaktadır.

6. Gaz üzerindeki verginin bir miktar artırılmasının, mahdut gelirli zümrelerin aile bütçeleri üzerindeki tesiri, sayın milletvekilinin biraz önce zikredilen önergesine verilen cevabın III - 5 kısmında etraflı olarak ele alınmış ve elde mevcut bilgilere göre bu tesirin pek cüz'i olabileceği sonucuna varılmıştır.

2. — *Mardin Milletvekili Mehmet Ali Arıkan'ın, Midyat'ta inşası mukarrer 30 okul binasının, herkesten habersiz, pazarlık suretiyle İlk Eğitim Müdürünün amcazadesi olan bir zata, bir karar ile ihale edildiğinin doğru olup olmadığına dair yazılı soru önergesi ve Millî Eğitim Bakanı İbrahim Öktem'in yazılı cevabı (7/503)*

8 . 5 . 1964

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Aşağıdaki sorunun Millî Eğitim Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâletlerinizi saygı ile rica ederim.

Mardin Milletvekili
Mehmet Ali Arıkan

1. — Midyat'ta inşası mukarrer 30 okulun pazarlık suretiyle herkesten habersiz olarak İlk Eğitim Müdürünün amcazadesine bir karar ile ihale edildiği doğru mudur?

2. — Kendisine bu sayıda okulun ihalesi yapılan şahsın tahsili, sıfatı ve limiti nedir? Bu şahsın bu sayıda okulu emaneten inşası mümkün görülmekte midir?

3. — Kendisine bütün okulların ihalesi yapılan bu şahıs İlk Öğretim Müdürünün amcazadesi olduğuna göre bu okulların matluba uygun şekilde inşa edilip edilmediği hususu kimler tarafından kontrol edilecektir? İhalenin vatandaşlardan habersiz olarak bir olup bitti şeklinde yapılmasının sebebi nedir?

T. C.

Millî Eğitim Bakanlığı
Talim ve Terbiye Dairesi

Sayı : 1900

23 . 7 . 1964

Konu : Mardin Milletvekili Mehmet Ali Arıkan'ın, soru önergesi H.

İlgi : Genel Sekreterlik Kanunlar Müdürlüğü ifadeli 14 . 5 . 1964 tarihli 7/503 - 8905 - 49229 sayılı yazınız :

Millet Meclisi Başkanlığına

Mardin Milletvekili Mehmet Ali Arıkan'ın, Midyat'ta inşası kararlaştırılan 30 okul binasının ihalesinde usulsüzlük yapıldığına dair yazılı soru önergesinin cevabı ilişik olarak sunulmuştur.

Saygı ile arz ederim.

Millî Eğitim Bakanı
İbrahim Öktem

1. Mardin ilinin 1964 inşaat programı gereğince Midyat ilçesinde 6 köye 2 şer derslikli yeni okul yapılacak, 11 köy okuluna birer derslik eklenecek, 8 köy okulu da esash onarılacaktır.

Bu okulların yapım ve onarımının ihalesi, bir olup bittiye getirilmemiştir. 68 sayılı Kanunun ve emanet usulünün gerektirdiği titizlik ve hassasiyet gösterilerek kurulan emanet komisyonunca Behçet Yücel adında bir taşarona verilmiştir.

Behçet Yücel, hem ilköğretim müdürünün hem de soru sahibi Mehmet Ali Arıkan'ın aynı derecede yakın akrabasıdır.

2. Behçet Yücel ilkokul mezunudur, 1951 den 1959 a kadar Mardin ilindeki büyük müteahhitlerin yanında sürveyanlık ve kalfalık yapmıştır. 1959 Mayısından 1963 Mayısına kadar da Mardin'de Belediye Fen Memurluğu yapmıştır. 1963 yılında okul inşaatlarını kontrol eden Bayındırlık Müdürlüğü Fen Memuru Ali Çağlar'a yardımcı olmuş, bütün hizmetlerinde çalışması çok başarılı ve verimli olmuştur.

Kendisine bu okulların sadece işçiliği ihale edilmiştir. Okullara ait malzeme dairesince verilmektedir. Midyat'ta işçi sıkıntısı yoktur.

Taşaronun taahhüdünü yerine getirememesi gibi bir güçlük düşünülmemiştir. Nitekim, okulların bir kısmı şimdiden ikinci hatıla kadar gelmiştir. Bu ilçedeki okul inşaatı diğer ilçelerden daha hızlı yürümektedir.

3. İllerin şehir, kasaba ve köy okulları yapımının kontrol işleri, il bayındırlık müdürlüğünün sorumluluğu altında, Bayındırlık ve Millî Eğitim müdürlükleri emrindeki teknik elemanlarla müştereken yürütülmektedir. İlköğretim müdürlerinin yalnız okul yerlerinin tesbitinde

görevleri vardır. İnşaatın kontrolü ile ilgileri yoktur.

İlkokul inşaatının 4 aylık tatil devresinde bitirilmesi ve yeni öğretim yılı başında hizmete sokulması plân hedeflerindedir.

Okullar 2490 sayılı Kanunun umumi hükümlerine göre ihale edildikleri takdirde mecburi beklemeler ve gecikmeler olmakta, okullar zamanında yetiştirilememektedirler. Esasen 68 sayılı Kanun bu gibi halleri önlemek maksadiyle çıkarılmıştır.

Midyat'taki, okulların ihalesi vatandaşlardan habersiz değil, 68 sayılı Kanun hükümlerine göre ilgililere duyurulmak suretiyle ve okulları ucuza maalemek düşüncesiyle, usulüne uygun olarak yapılmıştır.

Midyat Kaymakamının itimat edilir, çalışkan ve başarılı bir idareci olduğu, 1963 yılı okul inşaatında gösterdiği ilgi ve dürüstlükten dolayı Bakanlığımızca teşekkür edildiği ve valilikçe de takdirname ile taltif bulunduğu, Mardin Valiliğinin 30 . 5 . 1964 gün ve 3613 sayılı yazısından anlaşılmıştır.

3. — *Aydın Milletvekili Hilmi Aydınçer'in, Kıbrıs meselesini kökünden halletmek için, Güney - Doğu'da ve Trakya'da, kısmi seferberlik ilânı konusunda ne düşünüldüğüne dair soru önergesi ve Başbakan adına Millî Savunma Bakanı İlhami Sancar'ın yazılı cevabı (7/510)*

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Yirminci asrın yüz kararı, insanlık âleminin bir lekesi olan Kıbrıs'taki ırkdaşlarımıza karşı işlenen cinayetlere son vermek, Kıbrıs meselesini kökünden halletmek, aynı zamanda Yunanlıların hayal ettikleri küstahlıklara bir son vermek için Güney - Doğuda ve Trakya'da birer kısmi seferberlik ilânı ile mütaakiben her iki bölgede birer büyük manevranın icrası kanaatimce çok yerinde bir hazırlık tedbiri olacaktır.

Türk insanlığı ve merhametinin bir nümunesi olarak, daha dün gönderdiğimiz vapurlar dolusu erzakla ölmekten kurtulma nankör palikaryalara istedikleri dersi vermekte gecikmemesini, mesul Hükümetin Başbakanına bir kere daha hatırlatmayı teşriî vazifemin gerektirdiği bir borç bilirim.

Hükümetin bu yolda ne düşünüldüğünü yazılı olarak bildirmesini Sayın Başbakanıdan istirham ederim.

10 . 6 . 1964
Aydın Milletvekili
Hilmi Aydınçer

T. C.
Millî Savunma Bakanlığı 17 . 7 . 1964
Müsteşarlığı
Ankara
Kanun: 1531 - 64

Konu: Yazılı soru önergesi

Millet Meclisi Başkanlığına
Millet Meclisi Başkanlığının 15 . 6 . 1964 tarih ve 7/510 - 9018/50544 sayılı yazısıyla Başbakanlığa gönderilen, Hilmi Aydınçer'in Kıbrıs konusu dolayısıyla kısmi seferberlik ilânı hakkında ne düşünüldüğüne dair soru önergesine verilecek cevabın Başbakan adına Bakanlığımızca cevaplandırılması, Başbakanlığın 17 . 6 . 1964 tarih ve 77 - 972/2114 sayılı yazılıyla uygun görülmüştür.

Bu emre göre hazırlanan soru cevapları ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

İlhami Sancar
Millî Savunma Bakanı

Aydın Milletvekili Hilmi Aydınçer'in yazılı soru önergesi cevapları :

1. Türk Silâhlı Kuvvetleri iki yıl öncesi plânlamalarıyla, yapacağı Millî, NATO ve CENTO tatbikatlarını tesbit etmekte ve zaman yer ve çapına göre uygulamaktadır.

2. Bu tatbikat ve mânevraların hazırlanmasında; aid olduğu stratejik konsept (Millî, NATO, CENTO) birinci derecede rol oynamakta ve bunlara ait plânlar, değişik şartlar altında denenmektedir.

Her sene NATO nun sonbahar tatbikatları (FALLEX veya SOUTHEX, çevik kuvvet) ile yurdun muhtelif bölgelerinde ve çeşitli büyüklükte Millî tatbikatlara katılan Silâhlı Kuvvetlerimiz, görevini millete ve tarihine lâyık bir şekilde yapacak güçte ve durumdadır.

3. Ayrıca her yıl Yıldırım adı ile seferberlik tatbikatları yapılarak, muhtelif bölgelerde seferberlik hazırlıkları denenmekte ve silâh altı-

na alınan personele gerekli yeni bilgiler veril-
mektedir.

4. Yukarıda açıklanan tatbikat ve manevra-
ların malî portresi, bir yıl öncesi bütçe plânla-
malarına dâhil edilmekte ve bunlar Millî Savun-
ma Bakanlığı bütçesinin verdiği âzami imkânla-
ra göre ayarlanmaktadır.

5. Bugün için komşu durumda bulunan dev-
letlerin, Türk Silâhlı Kuvvetlerinin kudretini,
sınırları yakınında bir manevra yapılmasına ih-
tiyaç duyulmadan bilmiş olmaları gerekir. Bu ba-
kımından büyük malî külfetleri gerektirecek, prog-
ram dışı büyük ölçüde yeni tatbikat ve manevra-
lar tertibine Millî Savunma ve Genelkurmay Baş-
kanlığınca lüzum görülmemektedir.

Bilgilerinize saygılarımla rica ederim.

4. — Edirne Milletvekili Fahir Giritlioğlu'nun, Yüksekova ilçesi Oramar bucağında noksan bulunan okul ve öğretmen durumunun telâfisi için ne gibi tedbir düşünüldüğüne dair soru önergesi ve Millî Eğitim Bakanı İbrahim Öktem'in yazılı cevabı (7/512)

11 . 6 . 1964

Özü : Hakkâri ili Yüksekova ilçesi Oramar bucağında noksan bulunan okul ve öğretmen durumunun telâfisi için, ne gibi tedbirler düşünüldüğüne dair Millî Eğitim Bakanlığın-
dan yazılı sorusu.

Millet Meclisi Başkanlığı eliyle
Millî Eğitim Bakanlığına

Hakkâri ili, Yüksekova ilçesi, Oramar bucağı hakkında okul şikâyeti ile karşılaştığım için, aşağıda yazılı sorumu tevcih zarureti hâsıl olmuştur.

Oramar bucağı merkezinde bir okulun, Şöke, Pişkaşır, Sat ve Gubert köylerinde birer okulun ki :

Bucağın beş okulunun bulunduğu, ve bunlar-
dan: Oramar merkez okulu ile Sat okullarının yıkıldığı ve bu suretle bucağın ancak üç köyün-
de okulun bulunduğu ve Bucakta üç öğretmenin bulunduğu şikâyet ve ifade olunmaktadır.

Tarafıma aksettirilen şikâyetler doğru mu-
dur? Şayet doğru ise, Bakanlık durumu telâfi lüzumunu duymakta mıdır? Ne gibi tedbir dü-

şünülmektedir?

Yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla rica ederim.

Fahir Giritlioğlu
Edirne Milletvekili

T. C.

Millî Eğitim Bakanlığı 23 . 7 . 1964
Tahim ve Terbiye Dairesi
Sayı: 1899

Konu: Edirne Milletvekili Fa-
hir Giritlioğlu'nun soru öner-
gesi.

İlgi: Genel Sekreterlik Kanunlar Müdürlüğü ifadeli 18 . 6 . 1964 tarih ve 7/512 - 9040 - 50714 sayılı yazınız :

Millet Meclisi Başkanlığına

Edirne Milletvekili Fahir Giritlioğlu'nun, Yüksekova ilçesi Oramar bucağında noksan bulunan okul ve öğretmen durumunun telâfisi için ne gibi tedbirler düşünüldüğüne dair yazılı soru önergesinin cevabı ilişik olarak sunulmuştur.

Saygı ile arz ederim.

Dr. İbrahim Öktem
Millî Eğitim Bakanı

Yüksekova ilçesine bağlı Oramar Bucak Merkezi ile bucağa bağlı 4 köyde okul mevcuttur. Bunlardan 1277 nüfuslu ve onarıma muhtaç bucağın merkezi okulu 1953, 480 nüfuslu ve yıkıldığı bildirilen Sat köyü okulu ise 1954 yılında yapılmıştır. Halen onarıma muhtaç ve yenilenmesi gereken okulların kısa bir zamanda bu hale düşmesi köylümüzün okula karşı yeter derecede ilgi göstermemesi sonucudur.

Bucak Merkezine bağlı diğer 5 köyde henüz okul yapılmamıştır. Bu köyler dağınık mahallelerden ibarettir. Esasen, Yüksekova ve Hakkâri ilindeki okulsuz köylerimizin çoğu 250 den az nüfuslu olduğu gibi, bir kısmı da dağınık ve mezaralardan ibarettir.

Bu itibarla, Bakanlığımız, ilköğretim plânına uygun olarak Doğu ve Güney - Doğu illerimizin dağınık iskân sahalılarında oturan ve her birine birer okul yapılması mümkün olmayan köy, mahalle ve mezraa gibi yerleşme alanlarındaki vatandaş çocuklarının okutulabilmesi için bölge okulu yapımına girişmiş ve bu eümlenden olarak Hakkâri Merkezinde bir bölge okulu öğretime

açılmış bulunmaktadır. Yüksekova ilçesinde de 500 mevcutlu bir yatılı bölge okulunun yapımını 1965 yılı programına almış bulunmaktadır.

Heriki yıllarda bütçe imkânları nisbetinde Şemdinli, ve Beytüşşebab ilçelerinde de birer bölge okulunun yapımı sağlanmış olacaktır.

Esasen, Kalkınma Plânında, Devletin iskân politikasına uyularak nüfusları 250 den az olan köylere okul yapılmaması tavsiye edilmektedir.

Halen, 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu gereğince ilkökul yapım ve donatımı için genel bütçeden alınan ödenek, illerin okul ihtiyacı ve okuma çağındaki çocuk oranına göre dağıtılmaktadır.

Bu ölçü dâhilinde 1964 yılında Hakkâri Valiliği emrine 1 300 000 liralık ödenek gönderilmiş bulunmaktadır.

Vilâyetin 1964 yılı okul yapım programında, Yüksekova ilçesinde her biri 100 000 lira keşif bedelli Yoncalık ve Altınbaşak köyleri yer almaktadır. Okullarının yıkılmış olduğu bildirilen Bucak Merkezi ile Sat köyünde öğretimin aksaması için ne gibi tedbirler düşünüldüğü ve buralara hangi yıl programı ile okul yaptırılmasının ele alınacağı vilâyetten sorulmuştur.

Alınacak sonuca göre 1965 yılı programına alınmak suretiyle gereği yapılacak, öğretmen ihtiyacı karşılanacaktır.

5. — *Edirne Milletvekili Fahir Giritlioğlu'nun, İlkokul öğretmenleri ödeneği Kanununun köylerde öğretmenlik yapan eğitimcilerde de uygulanması suretiyle tatbikinin gerekip gerekmediğine dair soru önergesi, Millî Eğitim Bakanı İbrahim Öktem'in yazılı cevabı (7/513)*

Millî Eğitim Bakanlığı eliyle
Millî Eğitim Bakanlığına

Aşağıdaki sorunun yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla rica ederim.

18 . 6 . 1964

Fahir Giritlioğlu
Edirne Milletvekili

326 sayılı Kanunun 2 nci maddesi (Eğitmenlerin tâyin, terfi, taltif, tecziye ve nakilleri hakkında; ilkökul öğretmenlerine uygulanacak hükümlerin uygulanacağını) ifade etmiş olmasına göre :

Köyde çalışan ilkökul öğretmenlerine ayda 150 lira ödenek verilmesini âmir kılan 443 sayılı

Kanunun bu hükmünden, köylerde öğretmenlik yapan eğitimcilerin de, faydalanmaları ve kanunun bu şekilde tatbiki gerekmez mi?

T. C.

Millî Eğitim Bakanlığı 23 . 7 . 1964
Talim ve Terbiye Dairesi
Sayı: 1898

Konu: Edirne Milletvekili Fahir Giritlioğlu'nun soru önergesi.

İlgi: Genel Sekreterlik Kanunlar Müdürlüğü ifadeli, 24 . 6 . 1964 tarih ve 7/513 - 9074 - 51477 sayılı yazınız :

Millî Eğitim Bakanlığına

Edirne Milletvekili Fahir Giritlioğlu'nun, İlkokul öğretmenleri ödeneği Kanununun köylerde öğretmenlik yapan eğitimcilerde de uygulanması suretiyle tatbikinin gerekip gerekmediğine dair yazılı soru önergesinin cevabı ilişik olarak sunulmuştur.

Saygı ile arz ederim.

Dr. İbrahim Öktem
Millî Eğitim Bakanı

1. 5 . 9 . 1963 tarihinde kabul edilen 326 sayılı Kanunun 1 nci maddesi, halen görevli bulunan eğitimcilerin 14 nci derece aylıklı kadrolara geçirileceğini;

Geçici 2 nci maddesi ise, 15 ve daha fazla yıl başarılı olarak hizmet edenlerden kendi istekleriyle eğitimlik görevinden ayrılmış olup ta, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, yeniden eğitimliğe girmek isteyenlerin 1 nci yıl içinde müracaat ettikleri takdirde göreve alınabileceklerini âmirdir.

2. Her ne kadar bu kanunun 2 nci maddesi, ihdas olunan kadrolara intibak ettirilerek, eğitimcilerin tâyin, terfi, taltif, tecziye ve nakillerinin ilkökul öğretmenleri statüsüne göre yürütüleceğini açıklamakta ise de; kanunun bu ve bundan sonraki maddeleri eğitimcilerin öğretmen unvanını alacaklarına dair bir değişiklik getirmemiştir.

3 — 28/3/1964 tarihinde kabul edilen 443 sayılı kanun ise, ilkökul öğretmenleri ödeneğinden, ancak bilfiil öğretmenlik yapan asil ilkökul öğretmenleri ile ilkökul idarecilerinin, cezaevi ve yetiştirme yurdu öğretmenlerinin faydalanacaklarını âmirdir.

Asil öğretmen olup da fiilen öğretmenlik yapmayan, kütüphane, Halk Eğitimi, Millî Eğitim Dairesi ve bunun gibi hizmetlerde görevli bulunan asil ilkökul öğretmenleri ilk bilfiil öğretmenlik yaptığı halde stajiyer bulunan ve yedek subaylık görevini yapan asil öğretmenler dahi bu ödenekten faydalanamamaktadırlar.

Yukarıda temas edildiği üzere öğretmenler asil ilkökul öğretmenliği niteliğine sahip bulunmadıklarından, bunların kanunun ruhuna göre, eğitim ödeneginden faydalanmalarına imkân görülmemektedir.

6. — *İzmir Milletvekili Şinasi Osma'nın, Beden Eğitimi ve spor işlerini tedvire memur Devlet Bakanının, bölgecilik yaptığının ve taraf tuttuğunun bilinip bilinmediğine dair soru önergesi ve Başbakan adına Devlet Bakanı Malik Yolaç'ın yazılı cevabı (7/521)*

29 . 6 . 1964

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına
Ankara

Aşağıdaki sorularımın, ivediliğine ve ehemmiyetine binaen, Sayın Başbakan tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına müsaadelerini rica ederim. Saygılarımla.

İzmir Milletvekili
Şinasi Osma

1. Beden Eğitimi ve spor işlerini tedvire memur Devlet Bakanı Malik Yolaç'ın vazifeye başladığı günden beri bölgecilik yaptığı, İzmir kulüplerinin aleyhine bir tutum ve davranış içinde olduğunu biliyor musunuz?

2. İstanbul'u tutma çabası içinde Altay Kulübünün tekliflerini yerine getirmemek, Karşıyaka Kulübü için ileri sürülen iddiaları, peşin hükümlerle, kabul ve ilân etmek, idarecilere baskı yapmak için ceza heyetlerine sevk etmek, tarzındaki hareketlerini tarafsız bir idare anlayışı ile bağdaştırmakta mısınız?

3. Mevcut ve yürürlükte bulunan talimatları bir tarafa iterek her şeye burnunu sokan, teknik heyetlerin işine müdahale eden, kanaatlerini basın yolu ile açıklayarak emrindeki heyetleri tersir altında bulunduran, haksızlıklar karşısında tabii reaksiyonlar gösteren büyük bir halk kütlesiyle bâzı bölgelerin idarecilerine meydan oku-

maya kalkan bir Bakanın bu tutumunu tasvibe diyor musunuz?

4. Bugünkü idare tarzı ile, idare başında bulunanların ehliyetsizliğinden, çok acıklı bir duruma düşen Türk sporunun kalkınması (A) dan (Z) ye kadar bozuk olan teşkilâtın düzene girmesi, kocaman gövdeye uygun bir baş olmıyan bugünkü mekanizmanın işler bir hale gelmesi ve Türk gençliğine lâyük bir hal alması için ne düşünmekte siziz?

T. C.

Devlet Bakanlığı

17 . 7 . 1964

Özel Kalem Müdürlüğü

Sayı- 258, Ek: 6

Konu: İzmir Milletvekili Şinasi Osma'nın önergesi Hk.

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi: Millet Meclisi Başkanlığı 1 . 7 . 1964 tarih 9134 - 51769 sayılı yazı K.

İzmir Milletvekili Sayın Şinasi Osma'nın spor işleri ile ilgili olarak Başbakan tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını istediği hususlar aşağıda açıklanmıştır.

1. Memleket sporunun sevk ve idaresinde ve bunun da üstünde olarak teknik ve bilhassa moral değerleri ile özlenen seviyeye yükselmesinde sorumluluk taşıyanların bu millî dâvayı, profesyonel kulüp menfaatlerine, feda ettiklerini akla getirecek bir tutum asla mevcut değildir.

2. Son bir kaç yıldır sporumuzu hakiki hedefinden uzaklaştıran tasvibedilmeyecek davranışların gelenekleşme istidadı gösterdiği gözden kaçmamaktadır. Hangi bölgeden ve hangi kulüpten gelirse gelsin Devlet Bakanlığının bu davranışların karşısında olacağından şüphe edilmemelidir. Bölgecilik ve kulüpçülüğü bâzı politik şahısların küçük hesaplarla bunları himayeye çalışmalarında aramak yerinde olur.

3. Bilinen şike ve kupa galipleri final maçı hâdiselerinde Devlet Bakanlığı görüşünü Anadolu Ajansı aracılığı ile basına verdiği örneği ekli resmî de maçlarda açıklamıştır. Bunların dışında kanaat ifade eden sözler ilgili kulüp idarecileri tarafından basına, maksatlı olarak aksettirilen ve böylece mânası değişen temel fi-kirlerdir.

Devlet Bakanı taraflardan birinin açık itirafına dayanarak, «Şike» nin var olduğunu ve sorumlularının behemahal cezalandırılması üzerin-

de durmuş ve çalışmalarını o istikamete yöneltmiştir.

Bir danışıklı dövüşte :

İki taraf idarecilerinin birbirleri ile,

Bir taraf idarecilerinin, karşı taraf idarecilerinin bilgisi dışında oyuncular ile,

Oyuncuların idarecilerden habersiz kendi aralarında,

Bir sempatizan, iki taraf idarecilerinden de habersiz, bir taraf oyuncuları ile anlaşmış olabilir ve bunun başka şekilleri de akla gelebilir.

Bütün bunların araştırıldığı sırada, bir kulübün suçlu telâşi içinde mağdur şikâyetleri yükseltmesi düşündürücüdür.

Şerefle vazife yapmak gayreti içinde bulunan heyet ve şahısların baskı altında bulunduruldukları iddiası ise, olsa olsa bu organları başka yoldan baskı altında tutmak çabasının izahı olabilir, yetkili şahıs ve heyetlerin her hangi bir zorlamadan müteessir olmayacaklarının bir delili, aldıkları tahkikatı genişletme kararında mündemiştir.

Bahis konusu bölgeye ve kulüplere karşı teşkilâtın tutumu suretleri ekli tel yazısından, Spor - Toto hâsılatının dağıtım şeklini gösteren çizelgelerden, kupa maçı finali dolayısı ile yapılan yazışmalardan ve bir deniz kulübünün şikâyetine verilen cevaptan kolayca anlaşılacaktır.

4. Teşkilâtın ıslaha muhtacolduğu görüşünden hareket eden Devlet Bakanlığının geniş bir teftiş kadrosunu malî, idari ve teknik yönden tahkikat ile görevlendirdiği, çalışmaların devam ettiği, günün şart ve icaplarına cevap verecek yeni bir teşkilât kanununun da Büyük Meclise sevk edilmek üzere hazırlıklarının tamamlanmakta olduğu sayın sözlü soru sahibinin meçhulü olmak gerekir.

Saygılarımla arz ederim.

Malik Yolaç
Devlet Bakanı
Başbakan adına

Altay - Galatasaray maçı :

Bilindiği gibi spor müsabakalarının tarihleri, belirli prensiplerle sorumlu organlar tarafından önceden tesbit edilir. Bu tarihlerin değişmemesi esastır. Ancak, «Mücbir sebep» denilen faktörün, bir tarihe bağlanmış her hâdiseye tesir ettiğini

inkâr etmeye de imkân yoktur. Tarihi tesbit eden yetkili organ mücbir sebebi kabul etmiş ise, başkalarının artık yapacağı bir şey kalmaz.

Biz prensibe bağlı kalarak mücbir sebebi bertaraf etmek için elden gelen hiçbir gayreti esirgemedik. Ve bunu yaparken kimseye şirin görünmeyi düşünmedik.

Biz kulüplerimizin maçı kazanmak için tarihlerin sağlayacağı sanılan avantajların dışında, kendi kuvvetlerine dayandıklarına inanıyoruz.

Teşkilât kulüplerin maç neticelerine bağlı menfaatleri ile değil Türk sporunun yarını ile ilgilidir. Onu Güven hâdisesinde Beşiktaş'ı tutmakla cezalar konuşulunca Galatasaray'a düşmanlık etmekle bu son hâdisede Galatasaray'a ne de sportmenlikle bağdaştırmak mümkün değildir. Kulüp idarecilerinin beyanlarında sportmenlik ölçülerinden ayrılmamalarını rica ederim.

Şike hâdisesi :

Şerefli bir neticeye kötü yoldan ulaşmanın çaresi olan danışıklı dövüş tarih kadar eskidir. Nasıl işlediğini ve meydana çıkınca sonunun nereye varacağını bilmiyen yoktur.

Son hâdiseye gençliğin spora olan inancını artırmak bakımından ehemmiyetini iyice tartarak el koyduk, yetkili organlar çalışmaktadırlar. Nereden gelirse gelsin tesir altında kalabileceklerini düşünmek bile câiz değildir.

Pek yakında kararlarını vereceklerdir.

Ben kararın eksiksiz olarak tatbik edilmesini takip ve temin ederim. Bakan olarak bana düşen budur. Mitinglerden aşırı beyanlardan ve davranışlardan netice beklemek faydasızdır.

1. Genelkurmay Başkanlığının 13 . 5 . 1964 tarih OPS/4913, 5/1 - 55 - 64/ beden eğitim spor 522 sayılı yazısı ile sahanın ordu emrine tahsis istenmiştir.

2. 18 . 5 . 1964 tarih 1064 - 1570 sayılı yazımızla Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü ile Futbol Federasyonundan sahanın boş olup olmadığı soruldu.

3. Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünden 13, 14, 21, 28 Haziran tarihleri dışında sahanın tahsis edileceği bildirildi.

4. Bölgece Genelkurmay Başkanlığına sahanın 13, 14, 21 ve 28 tarihleri hariç tahsis edilebileceği bildirildi.

5. Genelkurmay Başkanlığı ordu maçlarının programı havi 3 . 6 . 1964 tarihli yazısı ve aynı tarihli program alındı. Programda maçların 28 Hazirana konduğu görüldü. Bu yapılmış programın bir suretini futbol federasyonu ve Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğüne gönderildiği dağıtımında gösteriliyordu.

6. Futbol Federasyonu ve Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünden hiçbir işar alınmadığı için saha ordu idarecilerine verildi.

Telgraf

Sayın Malik Yolaç
9069 İzmir Fono Tel 80958 27 19 5 10 30
İzmir

Kulübümüze göstermiş bulunduğunuz alâka ve müzaharetten dolayı camiamızın şükran ve minnetlerini şahsi hürmetlerimle birlikte arz ederim. İzmirspor Kulübü Başkanı Haydar Ar-yol Ankara'ya müzaharetten dolayı.

15.5.1964

Sayın Ziya Eytemiz

İzmir Bölge Müdürü

Ferit Denizmen'den aldığım bir mektupta, evvelce Yelken Kulübünün malı iken bilâhara K.S.K. Kulübüne tahsis edilen tesislerin lâykı veqhile bakımına ihtimam gösterilmediği bildirilmektedir.

Derhal teftiş ederek durumu acele olarak bildirmenizi rica ederim.

Saygılarımla.

Malik Yolaç
Devlet Bakanı

Amiral Ferit Denizmen'in 9.5.1964 tarihli mektubundan

Yalnız mektupta açıklandığı üzere perişan ve metrük bir tesis halini arz eden ve evvelce Yelken Kulübünün malı iken K.S.K. Kulübüne muvakkat tahsis yolu ile verilmiş olan bu tesis ve malzemelerin de yerinde kullanmak gerektiğini takdirlerinize arz ederim.

V. sezon 1 ilâ 45 nei haftalar arasında Kulüplere ödenen isim hakları listesi

I. Millî lig

Kulübün adı ve bölgesi	Lira
Beşiktaş (İstanbul)	140 000
Beykoz »	132 000
Fenerbahçe »	132 000
Feriköy »	136 000
Galatasaray »	140 000
İstanbulspor »	136 000
Kasımpaşa »	132 000
Beyoğluspor »	136 000
Ankaragücü (Ankara)	140 000
Demirsopr »	136 000
Gençlerbirliği »	132 000
PTT »	136 000
Hacettepe »	132 000
Altay (İzmir)	(1) 144 000
Altınordu »	136 000
Göztepe »	137 000
İzmirspor »	137 000
Karşıyaka »	136 000
	<hr/>
	2 450 000

7. -- *Konya Milletvekili Kadircan Kafli'nin, bir Boraks fabrikası kurulmasının düşünülmüş düşünülmediğine dair soru önergesi ve Başbakan adına Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Hüdaî Oral'ın yazılı cevabı (7/528)*

3 . 7 . 1964

Millet Meclisi Başkanlığına

İlişik 3 yazılı soruların Başbakanlığa ulaştırılmasını saygı ile rica ederim.

Konya Milletvekili
Kadircan Kafli

Başbakanlığa

Öz : Emet'te kurulacakken Bandırma'ya kaldırılan Boraks Fabrikası Hk.

Haziran başlarında Kütahya vilâyetinde yaptığım inceleme gezisi sırasında Emet halkının acı şikâyetlerine şahid oldum :

Emet'te zengin Boraks madeni vardır. Bu

(1) *En yüksek meblâğ*

ilçe halkı maden yakınında bir Boraks Fabrikasının kurulmasına Hükümetçe karar vermesinden dolayı pek sevinmişlerdi. Fakat bu sene bu sevinç pek acı ve derin üzüntü olmuş, çünkü Hükümet Plâna rağmen Boraks Fabrikasının Bandırma'da kurulmasına karar vermiş. Halbuki fabrikaların daima ilkel maddelerin çıkarıldığı yerlere yahut yakınına kurulması her bakımdan lâzım ve faydalıdır.

1. Bu şikâyet doğru ve haklı mıdır? Boraks Fabrikası kurulacak mıdır? Ve nerede kurulacaktır?

2. Bu fabrika Emet'te değil de Bandırma'da kurulacaksa sebebi nedir?

Bu sorularına yazılı cevap verilmesi için lütfen ilgili bakanlığa emir buyurulması için saygılarımla rica ederim.

3 . 7 . 1964

Konya Milletvekili
Kadircan Kafılı

T. C.

Enerji ve Tabii

Kaynaklar

Bakanlığı

Müsteşarlık Yazı İşleri

Bürosu

Sayı : Ol - 2661 - 64

18 . 7 . 1964

Millet Meclisi Başkanlığına

Konu : Konya Milletvekili Kadircan Kafılı'nın yazılı soru önergesi

İlgi : 3 . 7 . 1964 7/528 günlü Kanunlar Müdürlüğünüz yazısı.
İlgi : 3 . 7 . 1964 7/528 günlü soru önergesinde,

Boraks ve Asit fabrikaları hakkında sorulan hususların cevabı ilişikte sunulmuştur.

Bilginize arz ederim.

Hüdai Oral
Enerji ve Tabii
Kaynaklar
Bakanı

Boraks ve Asitborik Fabrikaları
hakkında not

Sayın Konya Milletvekili Kadircan Kafılı'nın

iki maddede topladığı soruların cevabı :

I - Emet halkı şikâyeti normal olup şikâyetlerinde haklı değildirler.

Sayın milletvekilimizin izah ettiği gibi fabrikalar daima ilkel maddelerin çıkarıldığı yerlere yahut yakınına kurulması icabeder. Bütün bu şartların hepsi Boraks ve Asitborik Fabrikasının yer seçiminde düşünülmüş ve bu seçimde aşağıda isimleri verilen bütün yerler üzerinde detaylı olarak durulmuş (birbirlerine nisbetle rantabilite hesaplanmış) ve neticede yapılan rantabilite tabloları bir heyet (Sanayi Bakanlığından 2 kişi, Ekonomi ve Ticaret Bakanlığından 1 kişi, Maden Yardım Komisyonu Başkanı ve Etibank Maden Etüt ve Tesis Müdürü ve ilgili) tarafından tetkik edilerek Bandırma'da kurulmasına oybirliği ile karar verilmiştir.

Yer seçiminde etüde giren yerler :

1. Hisarcık (madenin çıktığı yer),
2. Emet,
3. Emirler (madenin DD Yolu yükleme istasyonu),
4. Değirmisaz,
5. İzmit,
6. Bandırma,
7. İzmir.

Bahis konusu karar ile yeri Bandırma olarak tesbit edilmiş ve (4.9.1963 tarihinde) Polonya'nın CEKOP Firmasına ihale edilmiş bulunan Boraks ve Asitborik Fabrikalarının 1 Mart 1964 tarihinde de şantiye çalışmalarına fiilen başlanılmıştır.

II - Fabrika yılda 31 000 ton ham cevher kullanmasına mukabil

Yılda ton

6 000	Soda
1 600	Bikarbonat
4 000	Sülfürik asit
16 500	Fuel Oil

Yekûn 28 100

sarf malzemesi kullanacak ve neticede :

Yılda ton

20 000	Boraks
5 000	Asitborik

Yekûn 25 000 imal edecektir.

a) Tesislerin Bandırma'da kurulmasıyla fabrika sarf malzemeleri deniz nakliyesiyle temin edilerek (demiryolu, karayolu nakliyesine nazaran) ucuza mal edilmiş olacaktır.

b) Tesislerin Bandırma'da kurulmasıyla yurt dışına ihraçedilecek fabrika mamulleri doğruca gemilere yüklenerek sevk edilmiş olacaktır.

c) 1965 yılında Göbel'den Bandırma'ya gelecek enerji tesislerinden faydalanılacak ve enerji için bir yatırım yapılmamış olacaktır.

d) Hisarcık'tan tesislere yılda 31 000 ton cevher demiryolu ile sevk edilmiş olacaktır.

e) Emet'te kurulması bahis konusu olsa idi,

o zaman (Hisarcık'tan) 31 000 ton cevherin, muhtelif yerlerden 28 100 ton sarf malzemesinin Emet'e nakli ve 25 000 ton mamulün de (yurt dışına) sevk edilmesi zaruri olacaktır.

Netice :

Gerekli incelemeler ve mukayeseleri neticesinde Emet rantabilite tablosunda en son sırayı işgal etmiştir. Bununla beraber, bu fabrikanın kurulmasıyla Emet'in Hisarcık maden ocaklarından halihazır yıllık istihsallerinden 31 000 ton daha fazla cevher istihsal edilecek ve bu istihsali sağlamak için bölgede birçok işçi ve teknik eleman, çalışma imkânı yaratılmış olacaktır.

Millet Meclisi

GÜNDEMİ

YÜZ OTUZBİRİNCİ BİRLEŞİM

4 . 9 . 1964 Cuma

Saat : 15,00

I

A - BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — A. P. Meclis Grup Başkanı İstanbul Milletvekili Mahmut Rıza Bertan, C. K. M . P. Meclis Grup Başkanvekili Sivas Milletvekili Cevad Odyakmaz, Y. T. P. Meclis Grup Başkanvekili Hatay Milletvekili Şekip İnal ve M. P. Meclisi Grup Başkanvekili Yozgat Milletvekili İsmail Hakkı Akdoğan'ın, Kıbrıs ve bununla ilgili dış politika konusunda grupların ve milletvekillerinin de mütalâalarını söyleyebilmele-
rini temin ve Meclisimizin görüşünün belirlenmesi için bir genel görüşme açılması istemine dair müşterek önergesi (8/12)

B - İKİNCİ DEFA OYA KONULACAK İŞLER

II

SORULAR GENSORULAR VE GENEL GÖRÜŞME

III

ÖNCELİKLE GÖRÜŞÜLMESİ KARARLAŞ- TIRILAN İŞLER

IV

A - HAKLARINDA İVEDİLİK KARARI VERİLEN İŞLER

B - TÜZÜK GEREĞİNCE BİR DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

V

İKİ DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

A - İKİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK İŞLER

B - BİRİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK İŞLER

